

Bella

Bella, életem megmentője, akivel végig együtt voltam a táborban. Bella zsidó lány volt, Szatmáron [Szatmárnémeti] lakott, és amikor visszacsatolták, akkor jött Debrecenbe szolgálónak, hogy pénzt keressen. Olyan volt, mint egy családtag. Mindenki csodálkozott abban az időben, mert nem volt gyakori a zsidó cselédlány. És jött velünk a gettóba. Auschwitzban minket Bellával a C lágerbe vittek. Aztán együtt kerültünk Chemnitzbe, és együtt voltunk, amikor Theresienstadtba vittek minket. Az a hír járta, hogy oda gyűjtik be a lágerekből a zsidókat, és majd ott elgázosítják őket. Theresienstadt olyan kis városrészszerű volt, és azon belül volt egy kaszárnya. Minket oda vittek, mert nem kevertek azokkal, akiket Ausztriából hoztak. Azok előkelőek voltak, egész más sorsuk volt, mint nekünk, úgyhogy úgy lenézték azokat, akik kopaszon meg lágerruhában jöttek. Ott voltunk bent, a kaszárnyában, amikor kiütött a tífusz is. Azt hiszem, ez már a felszabadulás után

volt. Én is beteg lettem. Minden nap jött az orvos, körbejárta a szobákat, és ilyenkor ott kellett állni az ágy mellett. Aki állt az ágy mellett, ahhoz nem szólt, de aki nem tudott felkelni, azt levitték az udvarra matracostul, és onnan vitték kórházba. Olyan beteg voltam, hogy nem tudtam megállni, nem tudtam enni. Bella erővel felállított, fogtak két oldalról, hogy kibírjam, míg az orvos bejön a szobába, hogy van-e beteg vagy nincs. Bellának nem volt semmi baja. Amikor megtörtént a felszabadulás, akkor volt az úgynevezett szabadrablás. Senki nem maradt otthon, csak a betegek. Én nem mentem zabrálni, de Bella elment. Csak másnap jöttek haza, és hoztak egy disznót. Amikor nekem is adtak belőle, a látványától is rosszul lettem, úgyhogy elcseréltem pudingporra meg sajtra. Boldogan vették a disznóhúst. Megérkeztünk Pestre. Nem tudom, melyik pályaudvarra, egyáltalán nem voltam ismerős Pesten. Mentünk, mentünk, és egyszer csak -- ez is egy csoda -- megláttam az utcán Szuri [Steinmetz Sáráról, Vágó Istvánné Jóska nevű testvérének későbbi feleségéről van szó. -- A szerk.] sógorát. Bellával minket elvitt a Madách utcába. Aztán júliusban hazamentünk Debrecenbe. Hajnalban értünk oda, a kapu nyitva volt, bementem Bellával az udvarra. Már világos volt, láttam, hogy nyitva van az ablak, és bemásztam. Nem volt türelmem, hogy az ajtóhoz menjek, és csengessek vagy kopogjak. Ott volt Jóska meg a sógornőm. Nagyon rendesek voltak hozzám. Amikor már egy kicsit berendezkedtem, akkor úgy volt, hogy egyik héten ő főzött, és én takarítottam, a másik héten én főztem, és ő takarított. Bella is ott élt, de aztán még 1945-ben elment valahogy Münchenbe, ott megismerkedett a későbbi férjével, és azzal kiment Amerikába. Később, 1963-ban találkoztam vele. Négy fia volt. Amikor elbúcsúztunk, akkor mondta, hogy a négy fiút úgy fogja nevelni, ahogy apukám nevelte a fiúkat.